

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Hoofredactie: G. H. Waage, Prof. Pieter Willemsstraat 41, Maastricht, Telefoon 2077. Mederedacteuren: Jos. Cremers, Looiersgracht 5, Maastricht, Tel. 208. Dr. H. Schmitz S. J., Ignatius College, Valkenburg (L.), Telef. 35. R. Geurts, Echt. Penningmeester: ir. P. Marres, Villa „Rozenhof“, St. Pieter-Maastricht, Postgiro 125366. Drukkerij v.h. Cl. Goffin, Nieuwstraat 9, Telefoon 45.

Versijnt Vrijdags voor de Maand. Vergad. van het Natuurhistorisch Genootschap (op den eersten Woensdag der maand) en wordt aan alle Leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg gratis en franco toegezonden. Prijs voor niet-leden f 6.00 per jaar, afzonderlijke nummers voor niet-leden 50 cent, voor leden 30 cent. Jaarl. contributie der leden f 3.50. Auteursrecht voorbehouden.

INHOUD: Aankondiging Lezing met lichtbeelden op Woensdag 1 Februari a.s. — Contributie 1933. — Lijst der leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. — Nieuw Lid. — Verslag der Maandelijksche vergadering op Woensdag 4 Januari 1933, in 't Museum. — H. Schmitz S. J. Über Pseudotermitoxenia shiraki (übersetzung des Gattungs- und Artschlüssels) und Gymnoptera vitripennis Mg. — A. de Wever. Pteridium aquilinum Kuhn. — Nieuwe uitgaven.

VERSCHENEN:

1e en 2e Aanvulling der

AVIFAUNA

van de Nederlandsche Provincie Limburg, benevens een vergelijking met aangrenzende gebieden door **P. A. HENS**

UITGAVE 1926.

Deze aanvullingen beslaan 48 bladzijden, benevens 4 platen, en kosten slechts

80 ct.

Bestellingen worden ingewacht bij de

Uitg. M^{ij}. v/h. CL. GOFFIN
NIEUWSTRAAT 9, TEL. 45, MAASTRICHT.

Men gelieve hiervoor de bestelkaart op de achterzijde van dit omslag uit te knippen en ingevuld te retourneren.

NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Hoofredactie: G. H. Waage, Prof. Pieter Willemsstraat 41, Maastricht, Telefoon 2077. Mederedacteuren: Jos. Cremers, Looiersgracht 5, Maastricht, Tel. 208. Dr. H. Schmitz S. J., Ignatius College, Valkenburg (L.), Telef. 35. R. Geurts, Echt. Penningmeester: ir. P. Marres, Villa „Rozenhof“, St. Pieter-Maastricht, Postgiro 125366. Drukkerij v.h. Cl. Goffin, Nieuwstraat 9, Telefoon 45.

Verschijnt Vrijdags voor de Maand. Vergad. van het Natuurhistorisch Genootschap (op den eersten Woensdag der maand) en wordt aan alle Leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg gratis en franco toegezonden. Prijs voor niet-leden f 6.00 per jaar, afzonderlijke nummers voor niet-leden 50 cent, voor leden 30 cent. Jaarl. contributie der leden f 3.50. Auteursrecht voorbehouden.

INHOUD: Aankondiging Lezing met lichtbeelden op Woensdag 1 Februari a.s. — Contributie 1933. — Lijst der leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. — Nieuw Lid. — Verslag der Maandelijksche vergadering op Woensdag 4 Januari 1933, in 't Museum. — H. Schmitz S. J. Über Pseudotermitoxenia shiraki (übersetzung des Gattungs- und Artschlüssels) und Gymnoptera vitripennis Mg. — A. de Wever. Pteridium aquilinum Kuhn. — Nieuwe uitgaven.

WOENSDAG 1 FEBRUARI

in het Natuurhistorisch Museum, te 6 uur.

LEZING MET LICHTBEELDEN

van Dr. Schulte, over hedendaagsch onderzoek der erfelijkheid, in het bijzonder bij tweelingen.

Introductie toegestaan.

Contributie 1933

Dringend verzoekt 't Bestuur de contributie over 1933 over te maken door storting op Girorekening 125366 van het Natuurhistorisch Genootschap te Maastricht.

Na 15 Februari zal de contributie verhoogd met onkosten per kwitantie worden geïnd.

Het Bestuur.

Lijst der leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg

LEDEN VAN VERDIENSTE.

Jos. Cremers, Looierstraat 5, Maastricht.
Pater Dr. H. Schmitz S. J., Ignatius College,
Valkenburg.

GEWONE LEDEN.

A

Adam, J., Hoofdonderwijzer, Meerssen.
Aelst, Ernest van, Boek- & Handelsdrukkerij,
O. L. Vr. Kade 11, Maastricht.
Alberts, Th., Pastoor, Eygelshoven (L.).
Assmuth, Dr. Jos., S. J., Prof. Fordham University,
New-York city U. S. A.

B

Backer, W. de, Trois-Ponts, België.
Backhuys, L., R. K. Pr., Leeraar, Rolduc.
Barendrecht, G., Dr., Koepellaan 4, Heemstede.
Bartels, Bouwkundige, Houthem L.
Bartholomeus, C., Hoofd d. School, Caberg.
Beaufort, Prof. Dr. L. F. de, „Hooge Klei“,
Amersfoort.
„Beaumont“, Hôtel, W.-Brugstr. 2, Maastricht.
Beckers, G., Notaris, Hoensbroek.
Beckers, Jos., Arts, Beek (L.).
Beckers, Mr. Nic., Adv.-Proc., Sittard.
Bemelmans, H., Ir., R. K. Pr., Directeur Land-
bouwwinterschool, Steegstraat 5, Roermond.
Bemelmans, J., R. K. Pr., Directeur der H. B. S.
voor Meisjes, Roermond.

Berden, W., Pastoor, Ulestraten (L.).
 Bergmans, A., Pastoor, Schin-op-Geul.
 St. Bernarduscollege, Lilbosch, Echt.
 Br. Bernardus, Klooster Eerw. Priesters van het
 H. Hart, Heerderweg, Maastricht.
 Bernink, J. B., Directeur „Natura docet”,
 Denekamp.
 Bessems, P., Scharnerweg 87 a, Maastricht.
 Beurskens, J., Architect, Sittard.
 Beusmans, Jos., Sittard.
 Beyersbergen, Th., Grand Hôtel de l'Empereur,
 Stationstraat, Maastricht.
 Bibliotheek, Rolduc-Kerkrade.
 Bibliotheek, Bissch. College, Sittard.
 Bibliotheek Gemeentel. Universiteit, Amsterdam.
 Birnie, Dr. S., Heemraadsingel 293 a, Rotterdam.
 Blankevoort, C., Oud-Hoofdingenieur der Mijnen,
 Heerlen.
 Bloemen, Apotheke, Beek (L.).
 Boerma, N., Bloemist, Gr. Staat, Maastricht.
 Bolsius, Mr. F. J., President der Arr. Rechtbank,
 Roermond.
 Born, Dr. Th. v. d., Seminarie IJpelaar-Ginneken.
 Bosch, G., Koeplein 34, Leeuwarden.
 Botke, Dr. J., Herm. Coll.str. 34, Groningen.
 Bouchoms, P., Hoofdonderwijzer, Gronsveld.
 Bouwens, N. E., Hoofd der R. K. Jongensschool,
 Bunde.
 Bovy, A., Hoofd der School, Oud-Vroenhoven.
 Bremmers, W. H., Hoofd Bijz. School, Heerlen.
 Brouns, P., R. K. Pr., Pastoor, Schinveld.
 Brouwers, Mr. M., Klein-Vaeshartelt, Meerssen.
 Brouwers, Jac., Kasteel Nyswiller.
 Bryce, C. J., p.a. Mevr. Hoogendijk,
 Archimedesstraat 17, den Haag.
 Burkom, Dr. J. S. v., Algem. Voorzitter Nederl.
 Natuurh. Vereen., Adelheidstr. 227, Den Haag.
 Busch, F., Geleenstraat 10, Heerlen.

C

Caselli, Em., Valkenburg (L.).
 Caselli, G., Valkenburg L.
 Ceulen, P., Oud-Burgemeester, St. Pieter-
 Maastricht.
 Claessens, Mgr. Dom., Sittard.
 Claessens, A. H., Apotheke, Schaesberg.
 Claessens, J. H. C., Hoofd d: Sch., Gronsveld.
 Clerx, F., Hoofdonderwijzer, Beek (L.).
 Clichéfabriek „Rotterdam”,
 Heer Vrankestraat 26, Rotterdam.
 Coenegracht, L. D. L. M., Kol. Infanterie b.d.,
 St. Lambertuslaan 2; Maastricht.
 Courrech-Staal, E., Leeraar Sted. Gymn.,
 Bunderstraat 232, Meerssen (L.).
 Cremers, Fr., Directeur Zuivelfabriek, Sittard.
 Cremers, Jos., Apotheke, Heerlen.
 Cremers-Eck, Hôtelier, Valkenburg (L.).
 Cremers, L., Nuth.

D

Damen, F. A. L. M., Burgemeester, Geleen.
 Defesche, J., Dir. commercial de la Céramique,
 Maastricht.

Derks, A. J., notaris, Lenculenstr. 15, Maastricht.
 Dettmer, H., S. J. Pater, Aalbeek, Hulsberg.
 Directie E.N.C.I., St. Pieter, Maastricht.
 Begunstigster.
 Directie Verkoopcentrale der E.N.C.I.
 Stationstraat, Maastricht. Begunstigster.
 Diederens B., R. K. Pr., Blerick.
 Dinger, E. A., Ing. Staatsmijnen, Heerlen.
 Dirix, L., Wilhelminasingel 89, Maastricht.
 N. V. Dom. Steenkolenmijnen, Kerkrade.
 Begunstigster.
 Dormans, J., Hoofd d. School, Lemiers (L.).
 Dorren, Th., Valkenburg (L.).
 Dovermann, J., Coriovallumstraat 16, Heerlen.
 Drift, A. J. W., v. d., Jac. Cremerstr. 132, Arnhem.
 Dröge, Dr. J. G., Geleenstraat 16, Heerlen.
 Drukkerij v.h. Cl. Goffin, Maastricht.
 Dumoulin, Mr. L. F. E., Oud-Pres. Arr. Recht-
 bank, Witmakerstraat 5, Maastricht.

E

Eck, J. N. D. van, Ing. Stm., Molenbergpark,
 Heerlen.
 Eck, W. J., R. K. Pr., Rector St. Jozef,
 Valkenburg (L.).
 Eggermont, C. van, Leeraar Plant- en Dierkunde
 H. B. S. voor Meisjes, Roermond.
 Eijs, E. van, R. K. Pr., Pastoor, Berg-Urmond (L.)
 Endepols, Dr. H. J. E., Rector Sted. Gymn.,
 St. Hubertuslaan 11, Maastricht.
 Enneking, C., Arts, Calvariënberg, Maastricht.
 Erens, Dr. A., Houthem.
 Erens, H., R. K. Pr., Pastoor-Deken, Gulpen.
 Eussen, Fr., Burgemeester, Elsloo.
 Eyssen, J., Aalmoezenier van Sociale Werken,
 Sittard.

F

Fey, J., Kanaaldijk 23, Maastricht.
 Florschütz, Mr. F., Secretaris van het College van
 Curatoren, Landbouwhoogeschool, Velp.
 Franssen, C., Dr. Ir., Boeboelah 27, Buitenzorg,
 Java.
 Franciscus, Eerw. Pater, Klooster der E.E.P.P.
 Picpussen, Valkenburg (L.).
 Frees, Mr. D., Griffier van het Kantongerecht,
 Heerlen.
 Frings, F., m. i. Directeur Mijnschool, Heerlen.
 Frowein, Mr. Dr. W. F. J., Dir. Stm.,
 Goedenraad, Eys-Wittem.
 Funke, H. C., Leeraar aan de H. B. S.,
 Pontanuslaan 53, Arnhem.

G

Gadiot, Jos., Mijningenieur, Eijgelshoven.
 Gadiot, Mr. Jos., Rechter Arr. Rechtbank,
 St. Hubertuslaan 17, Maastricht.
 Garjeanne, Dr. A. J. M., Leeraar aan de H. B. S.,
 Venlo.
 Gedeputeerde Staten in de Provincie Limburg,
 Maastricht.

Geelen, Th., Kapelaan, Meerssen.
 Geffen, J. van, Hôtel „Cloot”, Heerlen.
 Gelissen, M. H., Tuinbouwonderwijzer, Blerick.
 Geloës, R. J. M. A. Gravin de, Eijsden.
 Gem. Hoogere Burgerschool, Helmstraat 1,
 Maastricht.
 Geol. Instituut der Landbouwhoogeschool,
 Duivendaalsche laan 2, Wageningen.
 Gerards, L., Hotel-Rest. Germania, Saroleastraat,
 Heerlen.
 Gerritzen, B., 40 Cleveland square W. 2, Londen.
 Geurts, R., Leeraar Kweekschool,
 Groote Straat 39, Echt.
 Geuskens, H. C. J., Muntstr., Maastricht.
 Gilissen, Nic., Op de Torentjes, St. Pieter-
 Maastricht.
 Gils, Dr. J. van, R. K. Pr., Inspecteur van het
 bijzonder onderwijs, Roermond.
 Goffin, H., Minckelersstraat 18, Maastricht.
 Gogh, Ir. Ant. van, Prins Hendrikstraat 132,
 Ginneken.
 Gommers, J. J. H., Hoofdonderwijzer,
 Bunderstraat 51, Meerssen.
 Goor, P., Pastoor, Roosteren.
 Goossens, Dr. W., R. K. Pr., Rijksarchivaris,
 Meerssenerweg 323, Maastricht.
 Graaff, Prof. Dr. W. C. de, Utrecht.
 Graafland, Jhr. J. A. I. M., Julianaplein 2,
 Maastricht.
 Gregoire, L., Glacisweg 15, Maastricht.
 Grinten, H. v. d., Venlo.
 Grond, A. Dr., Schinkelstraat, Heerlen.
 Groothoff, Dr. Ir. T. H., Villa „Leeuwenhorst”,
 Valkenburg (L.).
 Grossier, L., Oud-Weth., Vrijthof 20, Maastricht.

H

Haagsch Persbureau, L. v. Meerdervoort 45 A,
 Den Haag.
 Haan, J. de, Maasstraat A 334, Weert.
 Haex, Mr. A. C., Mijndirecteur, Heerlen.
 Hagdorn, A., Rijksontvanger, Maastricht.
 Hameleers, L., Dierenarts, Rothem-Meerssen (L.).
 Hamers, P., Graanhandel, Markt 55, Maastricht.
 Hamers, M., Dir. Maastr. Broodfabriek,
 Maastricht.
 Hattem, A. van, Claes de Vrieselaan 99 b,
 Rotterdam.
 Hautvast, J., Onderwijzer, Verl. Calvariestraat,
 Maastricht.
 Hayen, Albert, No. 98, Gronsveld.
 Heesterman, J., Ir., Scheikundige aan den Wa-
 renkeuringsdienst, Prof. P. Willemsstraat 43,
 Maastricht.
 Heimans, J., Drs. Leeraar Amsterd. Lyceum,
 Beethovenstraat 18, Amsterdam-Zuid.
 Hens, P., Burgemeester, Valkenburg (L.).
 Hennekens, Ch., Beek (L.).
 Hennekens, Eug., R. K. Pr., Leeraar aan het
 Bisschoppelijk College, Roermond.
 Hennekens, Theoph., Huize „Rozenburg”,
 Horn (L.).

Hennus, Aug., Parallelweg 52, Maastricht.
 Herfst, Jos., Tongersche plein, Maastricht.
 Hermans, H., lid 2e Kamer Staten-Generaal,
 Laan v. N. O. Indië 213, Den Haag.
 Hermans, H., Musicus, Prins Bisschopsingel 26,
 Maastricht.
 Hermans, J., Rechtstraat, Maastricht.
 Hermans, J., Burgemeester, Susteren.
 Hesselle, Ch. de, Oud-Burgemeester, Heerlen.
 Heurn, v., Jhr., Panaragan, Buitenzorg Java.
 Hillegers, J., Bunderstraat 55, Meerssen.
 Hoeberechts, Jacq., Wilhelminastraat, Eijsden.
 Hofker, Dr. J., Laan v. Eik en Duinen 160,
 Den Haag.
 Hollman, Alph., Apotheker, Markt, Maastricht.
 Hollman-Willems, G., Lenculenst. 11, Maastricht.
 Hollman, M., Jacobstraat, Maastricht.
 Hoogenberk, Hub., Engelenkampstraat 13, Sittard.
 Hoogeveen, T., S. J., Pater, Can. College,
 Berg en Dalsche weg, Nijmegen.
 Hoorn, Mej. Louise, zonder vast adres,
 Begunstigster.
 Houx, H., Oud-Wethouder, Tongerscheweg 166,
 Maastricht.
 Hövell tot Westerflier, Baron Mr. E. van,
 Commissaris der Koningin, Maastricht.
 Hummelinck, P., Student, Oosthavenkade 89,
 Vlaardingen.
 Hupperetz, Eug., Apotheker, Weert.
 Husmann, W., Dir. der Dom. Mijnen,
 Tentstraat 69, Vaals.
 Hustinx, Dr. E., Heerlen.

I

Itersen-Rotgans, Mevr. J. van, Heerlen.

J

Jansen, R., Hoofdonderwijzer, Parkweg 26,
 Buitenzorg-Java.
 Janssen, M. L. H., Onderwijzer, Stein.
 Jaspers, Th., notaris, Klimmen.
 Jaspers, L., Alex. Battalaan 31, Maastricht.
 Jelinger, H. A., Kunstschilder, Maastricht.
 Jeswiet, J., Prof. Dr., Hoogleraar Landbouw-
 hoogeschool, „Marienhof”, Bennekom.
 Jetten, A., Croix de Bourgogne, Valkenburg (L.).
 Jonas, H., Kunstschilder, Kl. Looiersstraat,
 Maastricht.
 Jongen, H. H., R. K. Pr., Rector, Lemiers.
 Jongmans, Prof. Dr. W. J., Dir. v. h. Geol. Bureau
 voor 't Ned. Mijngedied, Heerlen.

K

Kallen, W., Pastoor-Deken, Meerssen.
 Kemner, Dr. N. A., Experimentalfåttet, Zweden.
 Kengen, Aug., R. K. Pr., Pastoor, Caberg.
 Kentgens, J. S., Leeraar a.h. Bissch. College,
 Sittard.

Kessels, J., Saroleastraat 72, Heerlen.
 Keulen, J., Leeraar a. h. Bissch. College, Sittard.
 Keuller, L. A. J. Ir., Oud-Leeraar, Pr. Bisschop-
 Singel 49, Maastricht.
 Klein, W. C., Dr. Valkemadelaan 328, den Haag.
 Kleipool, P. C., Hertogsingel, Maastricht.
 Kolff, G. en Co., N. V., Heerengracht 31, Leiden.
 Koornneef, J., Kastanjelaan 21, Rhenen.
 Koster, Ir., Lid 2e Kamer der St. Gen., Heerlen.
 Kreutzer, H. H., Jubileumstraat 11, Sittard.
 Sittard.
 Krischer, P., St. Pieterskade 20, Maastricht.
 Kroft, W. G. van der, Rijkstuinbouwconsulent.
 Meerssenerweg 327, Maastricht.
 Kruizinga, Dr. P., Inst. Mijnb.kunde der T. H.
 Delft.
 Kruytzer, Dr. E. M., R. K. Pr., Bisschoppelijk
 College, Roermond.
 Kurris, Fr., Dr. Ir., Wilhelminasingel 41,
 Maastricht.

L

Landtman, H., Roo Valkstr. 19 b, Rotterdam.
 Latiers, Mevr. H., Tegelen.
 N.V. Société des Charbonnages „Laura en Ver-
 eeniging”, Eijgelshoven. Begunstigster.
 Leefmans, S., Dr., Hoofd v. h. Inst. voor Planten-
 ziekten, Schenk de Jongweg, Buitenzorg N.O.I.
 Leenders, M., Boomkweker, Steijl.
 Leent, Dr. J. A. J. M. van, Heerlen.
 Leeuw, Dr. C. de, Bilthoven.
 Lempke, B. J., Oude IJselstraat 12 III,
 Amsterdam-Zuid.
 Lenders, G., Pastoor, Heerlerbaan.
 Lévrier, Hôtel du, Boschstr. 76, Maastricht.
 Leufkens, H., Departement Onderw. en Eeredienst,
 Batavia, Ned.-Indië.
 Leysen, Léon, Onderwijzer, Cadier en Keer.
 Lienaerts, Ern., Notaris, Merkelbeek.
 Linden, v. d., P., Leeraar Aadr. Gem. H. B. S.,
 Volksplein 19, Maastricht.
 Lintjens, H., Kemperweg 3, Heerlen.
 Lokven, G. van, Kapelaan, Brusselschestr. 48,
 Maastricht.
 Lucassen, Mej. J., Onderwijzeres, Boschstr. 69,
 Maastricht.
 Lückcr, E., Leeraar aan het Bissch. College,
 Willem II Singel 28, Roermond.
 Lugt, C. van der, S. J., Pater, Rozengracht 150,
 Amsterdam C.
 Luyten, F. H., Rector, „Severen”, Amby.

M

Maas, John, Bunderstraat 17, Meerssen (L.).
 Maasen, Arn., v. Hasselkade 2, Maastricht.
 N.V. Maatschappij tot Expl. van Limburgsche
 Steenkolenmijnen, Heerlen. Begunstigster.
 Mabeg, Ind., Mij., Westerstr. 6—8, Utrecht.
 Mac Gillavry, Dr. D., Brouwersplein 9,
 Amsterdam.
 Maessen, J. H. W., Kantoorbediende,
 Meerssenerweg 199, Maastricht.

Marres, Paul, Ir., Villa „Rozenhof”, St. Pieter.
 Marres, Dr. A., Willemsparkweg 31, Amsterdam.
 Martens, Jan, Apötheke, Akerstr. 230,
 Hoensbroek.
 Martens, P., Saroleastraat 9, Heerlen.
 Marquet, P., Pieterstraat, Maastricht.
 Meer, Dr. J. P. G. v. d., Oogarts,
 St. Lambertuslaan 4 b, Maastricht.
 Meijere, Prof. Dr. J. C. H. de, Stadhouderskade
 135, Amsterdam-Zuid.
 Meisenberg, H. J., Jacobstraat 8, Maastricht.
 Mols, J., Inspecteur L. O., L. Kanaaldijk 10,
 Maastricht.
 Mommers, M., Hoofd der School, Heer.
 Moorman, J. Th., Pastoor, Bosscherveld,
 Maastricht.
 Mooser, Ir. W., Maastricht.
 Mulken, W. van, Hoofdonderwijzer, Rothem,
 Meerssen.

N

Nadaud, C., Industrieel, Oude Tweebergenpoort 1,
 Maastricht.
 Natuurh. Studentenclub R. K. H. B. S., Heerlen.
 Nierstrasz, J. W., Ir., „Huize ter Weide”,
 Raarberg 2, Meerssen.
 Nijenhuis, B. H., Hôtel „Derlon”, O. L. Vr. plein,
 Maastricht.
 Nijhof, Firma Mart., 's Gravenhage.
 Nillesen, H., R. K. Pr., Pastoor, Rimbürg.
 Nypels, Ed., Boek-, Courant- en Handelsdrukk.,
 Minckelersstraat 3, Maastricht.
 Nypels, Jo, Scharn.
 Nyst, Edm., St. Jacobstraat 1, Maastricht.

O

Oberjé, G. H., R. K. Pr., Pastoor, Epen (L.).
 Oliérs, R. K. Pr., Pastoor, Gronsveld.
 Oort, Prof. Dr. E. D. van, Direct. 's Rijks Museum
 v. Natuurl. Historie, Leiden.
 Oppen, Mr. L. B. J. van, Burgemeester, Maastricht
 Oudemans, Dr. J. Th., Pres. der Ned. Entom. Ver-
 eeniging, Huize „Schovenhorst”, Putten (Gld.).

P

Packbier, Jos., Pastoor-Deken, Schinnen.
 Panhuysen, Drs. G. W. A., Chartermeester aan
 het Rijksarchief in Limburg, „Maashof”,
 Borgharen (L.).
 Paulussen, Mr. H., Jr., Caumerbeeklaan 13 a,
 Heerlen.
 Paulussen, Mr. H., Adv.-Proc., St. Servaaskloos-
 ter 30, Maastricht.
 Peeters, S. J., Dr., Pater, Berchmans-College,
 Nijmegen.
 Pennartz, Onderwijzer, Bekkerweg 40, Heerlen.
 Peters, P., Oud-Onderwijzer, Heerlen.
 Ploem, Dr. R., Vaals.
 Pop, L. J. Jos., Brouwersgracht 24, den Haag.
 Posma, D., Directeur Bataafsche Imp. Maat-
 schappij, St. Lambertuslaan 50, Maastricht.

Prick, J., Drs., 2e v. d. Helststraat 73, Amsterdam.
 Provinciale Staten in Limburg, Gouvernement,
 Maastricht.
 Pijpers, Leeraar Nat. Hist., Tegelse weg 5,
 Venlo.

R

Ramakers, P., Dir. Rijkskweeksch., Maastricht.
 Regout, Lucien, Markt 50, Lutterade.
 Regout, Pierre, Jr., Boschstr. 45, Maastricht.
 Reinhold, Dr. Th., Geoloog b. d. Rijksopsp.dienst,
 Spaarne 17, Haarlem.
 Resink, J., Dir. R. K. H. B. S. voor Meisjes,
 v. Heylerhofl. 7, Maastricht.
 Rheden, J. J. van, Spaarne 17, Haarlem.
 Rijk, J. C., gep. Majoor Infanterie,
 Heugemerweg 5, Maastricht.
 Rijks Geologisch Mineralogisch Museum,
 Graanmarkt, Leiden.
 Ritzen, C., Pastoor, Nuth (L.).
 Roepke, Prof. Dr. W., Wageningen.
 Rosier, J. L., Leeraar Gem. H. B. S. en Sted. Gym.,
 Hertogsingel 60 c, Maastricht.
 Rummelen, F. van, Stationstraat 51, Heerlen.
 Rüschkamp, Dr. F. S. J., Hochschule St. Georgen,
 Frankfurt/M. Süd.
 Rutten, Prof. Dr. L., Hoogleeraar Rijks-Universiteit,
 Utrecht.
 Rutten, P., Notaris, Heythuyzen (L.).
 Ruys de Beerenbrouck, Jhr. Mr. Ch.,
 Minister-President, Min. v. Staat, den Haag.
 Ruyters, P. H., Hoofd R.K. U. L. O. school, Echt.

S

Schaik, van, G. A., Leeraar plant- en dierkunde,
 Kleverparkweg 123, Haarlem.
 Schaik, van, D. C. Ir., Scharnerweg 1 B,
 Maastricht.
 Schmedding, Dr. A. H. M., Arts,
 Gr. Looierstr. 30, Maastricht.
 Schoenmaekers, Dr. J. A. G., Arts, Sittard.
 Schols, Ch., Ing., Stationstr. 41, Maastricht.
 Schols, V., Koopman, Prins Bisschopsingel 17,
 Maastricht.
 Schoon, Mr. A., Groote Looierstraat, Maastricht.
 Schoonbrood, M. J., Hoofd der Rijksleerschool,
 Brusselscheweg 84, Maastricht.
 Schoth, J. G., Ir., Oud-Dir. Gem.werken,
 Breedestraat 45, Maastricht.
 Schulte, Dr. J., Chirurg, Kapoenstr. 7, Maastricht.
 Schure, H. H., Drs., Leeraar R. K. H. B. S. en
 Gymn., Notgerusweg 14, Maastricht.
 Schurgers, W., Hoofdonderwijzer, Lemiers (L.).
 Schweitzer, W., Mijndirecteur, Valkenburgerweg
 28, Heerlen.
 Sleen, Dr. W. J. N. van der, Leeghwaterstr. 14,
 Haarlem.
 Slicher, J., Linnaeusparkweg 136, Amsterdam-O.
 Sloff, Jan G., Leeraar R. H. B. S.,
 Halterscheweg 78, Bergen op Zoom.
 Sluyterman van Loo, Vice-Consul de S. M. F
 le Shah de Perse, Weteringschans 94, Amsterd.

Smeets, V., Leeraar Gem. H. B. S., Alexander
 Battalaan 56, Maastricht.
 Smeets, P. G. H., Leeraar Gem. H. B. S.,
 St. Hubertuslaan 39, Maastricht.
 Smits, Ir., G. C. M., de Lairessestraat 6,
 Amsterdam-Zuid.
 Soest, J. L. van, Ir., Frankenstr. 31, den Haag.
 Sonnevile, Fr., Preparateur, Hertogsingel 92 a,
 Maastricht.
 Spauwen, Arn., Gronsveld.
 Sody, H. J. N., Wigmanweg 17, Buitenzorg-Java.
 Sprenger, Prof. A. M., Hoogleeraar Landbouw-
 hoogeschool, Wageningen.
 Staatsmijnen in Limburg, Heerlen, Begunstigster.
 Stadsbibliotheek der gemeente Maastricht,
 Vrijthof 47, Maastricht.
 Stassen, H., Pastoor, Oud-Valkenburg (L.).
 Steenis, Dr. E. G. G. J. van, Plantkundige bij het
 Herbarium, Pledang 19, Buitenzorg (Java).
 Stevens, K., Pr. Bisschopsingel 45, Maastricht.
 Strijbos, P. J., Architect, Bentveldlerweg 12,
 Bentveld bij Haarlem.
 Swart, B., Leeraar Lyceum, Pr. Hendrikkade 37,
 Zaandam.

T

Teeuwen, C., v. Hasselkade 18, Maastricht.
 Tendijck, K., Schinkelstraat, Heerlen.
 Terhal, H. J. J., Akerstraat 93, Heerlen.
 Tesch, Dr. P., Direct. v. 's Rijks Geol. Dienst,
 Spaarne 17, Haarlem.
 Theunissen, A., Amstenrade.
 Theunissen, M., Boomkweker, Breust-Eijsden.
 Thiel, A. J. M. van, R. K. Priester, Leeraar
 Bissch. College, Roermond.
 Thyse, Dr. Jacq. P., Bloemendaal.
 Tilmans, W. J., Hoofd der School, Geulle.
 Timmermans, L. H., Directeur Bisschoppelijk
 College, Sittard.
 Tjittes, A. A., Onderwijzer, Wethouderslaan 3,
 Driebergen.
 Toebosch, Mevrouw Th. J. G., Tongerscheweg 52,
 Maastricht.

U

Ubaghs, Huibert, Letterkundige,
 Villa „Oranje Nassau”, Valkenburg (L.).
 Ubaghs-Reinaltz, Mevr. R.,
 Villa „Oranje Nassau”, Valkenburg (L.).
 Ubaghs, R., Eygelshoven (L.).
 Umbgrove, Prof. Dr. J. H. F., Hoogleeraar aan de
 Technische Hoogeschool, Inst. v. Mijnbouwkunde
 Delft.
 Ummels, P., leeraar Gem. H. B. S., Capucijnen-
 straat 33, Maastricht.
 Ursulinen, Eerw. Zusters, Echt.
 Ursulinen, Eerw. Zusters, Gr. Gracht, Maastricht.

V

Varossieau, W. L., Leeraar kweeksch. voor onder-
 wijzers van het Haagsch Genootschap.
 Antonie Duyckstr. 58, Den Haag.

- Ven, Joh. J. A. v. d., Tandarts, Wilhelmina-singel 6, Maastricht.
- Ven, Jos. P. A. v. d., Tandarts, Engelenkampstr. 7, Sittard.
- Venema, H. J., Ass. Lab. v. Plantensyst. en geographie, Bovenweg 30, Bennekom.
- Verbeek, Fr., Wilhelminastr. 57, Soekaboemi-Java.
- Verheggen, E. H. J., Pastoor St. Matthias, Maastricht.
- Vernhout, Dr. J. H., Lange Noordstraat L 124, Middelburg.
- Verschueren, Zwartbroekstr. 15, Roermond.
- Versterren, Herm., Meerssen.
- Verzijl, Dr. Ed., Apotheker, Bredestraat 1, Maastricht.
- Visser, E., Leeraar Gem. H. B. S. en H. H. S., Aldenhofpark 32, Maastricht.
- Visschers, P., Bouwkundige, Walramplein 9, Valkenburg (L.).
- Vlerk, Dr. I. M. v. d., Lector voor Geologie en Palaeantologie, Zoeterwoudsche singel 74, Leiden.
- Vliëxs, Mej. M. H., Hoofdonderwijzeres, Schinnen.
- Voncken, Frits, pharm. cand., Wijlré.
- Vos, J. J. H., Ir. Directeur der N. V. Waterl. Mij. voor Z.-Limburg, Prins Bisschopsingel 5, Maastricht.
- Voûte, Dr. A. D., Kawistr. 35, Malang-Java.
- Vroemen, Florent, Valkenburg (L.).
- Vroom, P. J. J., Comm. Ned. Spoorwegen, Guido Gezellestraat 2, Eindhoven.
- Vuuren, van, Prof. L., Hoogleeraar Rijksuniversiteit, Maliebaan 109, Utrecht.

W

- Waage, G. H., Leeraar in Plant- en Dierkunde aan de Gem. H. B. S. en Sted. Gymnasium, Prof. Pieter Willemsstr. 41, Maastricht.
- Wachter, W. H., Leeraar Nat. Hist. aan de H. B. S., Vierambachtstr. 81 a, Rotterdam.
- Weber, Prof. Dr. Max, Eerbeek.
- Welters, Fr., Pastoor, Genhout-Beek (L.).
- Wersch, H. J. L. van, Apotheker, Hoofdstr. 29, Kerkrade.
- Wessem, Jos. van, Notaris, Sittard.
- Wessem, Jos. van, Jr., Bankier, Sittard.
- Wever, A. de, Arts, Nuth.
- Wever, A. de, rustend Pastoor, Sanatorium, Heerlen.
- Wever, H. de, Kasteel Raar-Meerssen.
- Wever, Fr. de, Dr. Arts, Heerlen.
- Weyers, F., Saroleastraat, Heerlen.
- Weyerhorst, A., Heerlen.
- Wiel, C. v. d., Aarweg 11, Heerlen.
- Wiel, P. v. d., Corn. v. d. Lindenstraat 20, Amsterdam.
- Wiëlders, L., Praeparateur, Kaldenkerkerweg 157, Venlo.
- Wilde, J. A. J. de, Da Costakade 52, Amsterdam.
- Willemsse, A., Arts, Kerkrade.
- Willemsse, C., Arts, Eygelshoven.
- Wintgens, P., Mijningénieur, Heerlen.

Y

- Yselstein, D., Techn. Ambtenaar, Rijkswaterstaat, Born-Buchten.

Z

- Zwaan, Th. v. d., Dir. Mergeexploitatie „St. Pietersberg”, Brusselscheweg 110, Maastricht.

BESTUUR:

- Rector Jos. CREMERS, Voorzitter.
 Ir. C. BLANKEVOORT, Ondervoorzitter.
 G. H. WAAGE, Secretaris.
 Ir. P. MARRES, Penningmeester.
 J. C. RIJK, Bibliothecaris.
 Jos. BECKERS,
 L. GROSSIER,
 Dr. J. P. VAN DER MEER,
 Fr. VAN RUMMELEN, } Leden.

Ruilverkeer.**NEDERLAND.**

- Club van Ned. Vogelkundigen,
 p.a. Dr. C. G. B. Ten Kate, Kampen.
- De Meidoorn, Uitgave van de A. J. C.,
 Reguliersgracht 78, Amsterdam.
- Geol. Bureau v. h. Nederl. Mijng gebied,
 Akerstraat 86, Heerlen.
- Geologisch Instituut der Gem. Universiteit,
 Amsterdam.
- Kon. Akademie v. Wetenschappen (Bibliotheek)
 Amsterdam.
- Kon. Nederl. Aardrijksk. Genootschap,
 Prins Hendrikkade 130, Amsterdam C.
- Landbouw Hoogeschool (Bibliotheek),
 Wageningen.
- Nederl. Phaenologische Vereeniging,
 p.a. Dr. H. Bos, Wageningen.
- Nederl. Botanische Vereeniging, p.a. Bibliotheek
 Koloniaal Instituut, Mauritskade 63—65,
 Amsterdam.
- Nederl. Nat. Hist. Vereeniging,
 Baronielaan 73, Breda.
- Nederl. Ornithologische Vereeniging,
 p.a. Dr. G. v. Oordt, Zoöl. Lab., Janskerkhof 3,
 Utrecht.
- Nederl. Mycologische Vereeniging (Bibliotheek),
 Diezerstraat 10, Zwolle.
- Nederl. Dierk. Vereeniging (Bibliotheek),
 Zoölogisch Station, Helder.
- Schoolmuseum, Hekkelaan, den Haag.
- Vereeniging tot Behoud v. Natuurmonumenten,
 Heerengracht 540, Amsterdam.
- Zeeuwsch Genootschap voor Wetenschappen,
 Middelburg.

ARGENTINIE.

Museo nacional de Historia natural „Bernardino Rivadavia”, Buenos Aires (Argentina).

BELGIE.

Natuurwetensch. Genootschap „Dodonea”,
Ledeganckstraat 35, Gent.
Société Royale Zoologique de Belgique,
Avenue des Nations 50. Brussel.
Société Royale de Botanique,
Jardin botanique de l'Etat, Brussel.
Société belge de Géologie, de Paléontologie et
d'Hydrologie, Palais du Cinquantenaire, Brussel.
L'Union des Entomologistes belge,
Directeur Mons. F. Derenne-Meyers,
Avenue Louis Lepoutre 90, Ixelles-Brussel.

BRAZILIE.

Instituto biologico de defesa agricola et animal,
Caixa dupla 2821, Sao Paulo.
Jardin Botanique do Rio de Janeiro.
Museu Nacional do Rio de Janeiro,
Quinta da Boa Vista.

BULGARIJE.

Société Bulgare des Sciences Naturelles, Sofia.

DUITSCHLAND.

Deutsche Akademie der Naturforscher zu Halle,
Friedrichsstr. 50 a, Halle S.
Nat. Hist. Verein. der Preuss. Rheinl. und
Westfalens, Bonn.
Naturw. Verein für Bielefeld und Umgegend,
Stadtbücherei Alter Markt 1, Bielefeld.
Bibliothek des Naturw. Vereins,
Schloss Osnabrück.
Naturwissenschaftlicher Verein,
Städtisches Museum, Bremen.
Naturhistorisches Museum, Lübeck.
Naturw. Gesellschaft zu Chemnitz, Sachsen.
Notgemeinschaft der Deutschen Wissenschaft,
Bibliothekausschuss,
im Schlosz. Portal III, Berlin C 2.
Oberhessische Gesellschaft für Natur- und
Heilkunde, Giessen.
Senckenbergische Naturf. Gesellschaft,
Frankfurt am Main.
Verein für Naturwissenschaften an der Techni-
schen Hochschule in Braunschweig.
Zoologisches Museum der Universität Berlin,
Bücherei, Invalidenstr. 43, Berlin N 4.

ENGELAND.

British Museum General Library,
Cromwell Road, London S. W. 7.
The Imperial Institute of Entomology,
41, Queensgate, London S. W. 7.

FINLAND.

Societas pro Fauna et Flora Fennica,
Kaserngatan 24, Helsingfors.

ITALIE.

Laboratorio di Zoologia generale et Agraria
del R. Instituto Superiore Agrario
in Portici-Napoli.

OOSTENRIJK.

Naturhistorisches Museum, Burgring, Wien.
Zoologisch-Botanische Gesellschaft,
Mechelgasse 2, Wien.

SOVJET-REPUBLIEK.

Institut des Recherches biologiques et de la Sta-
tion biologique de l'Université de Perm,
U. R. S. S. Russie, Perm, Zaimka.

TRANSVAAL.

Die Nasionale Museum, Bloemfontein Z.-Afr.

TSJECHO-SLOWAKYE.

Deutsche Naturw. medicinischer Verein für
Böhmen „Lotos”, Taborska 48, Prag II.

V. S. AMERIKA.

Academy of Natural Science,
Philadelphia P. A., U. S. A.
Library.
The American Museum of Natural History
77 th Street and Central Park West,
New York N. Y.
Library New York State College of Agriculture
Ithaca, New York U. S. A.
Smithsonian Institution (Library),
Washington U. S. A.

NIEUW LID.

W. Schurgers, Hoofdonderwijzer, Lemiers.

VERSLAG

DER MAANDELIJSCHE VERGADERING
OP WOENSDAG 4 JANUARI 1933,
IN 'T MUSEUM.

Aanwezig : Mejuffr. B. van Itallie en de heeren :
Jos. Cremers, G. Barendrecht, J. Schulte, L. Gros-
sier, P. Marres, Br. Bernardus, J. Beckers, C.
Teeuwen, P. H. Bouchoms, K. Stevens, H. Jongen,
L. Grégoire, D. J. v. Schaik, N. Boerma, A. v.
Thiel, J. C. Rijk, E. Kruytzer, F. Kurris, J. Maes-
sen, F. Sonnevillie en F. v. Rummelen.

De Voorzitter spreekt zijn beste wenschen uit
voor 't nieuwe jaar en geeft den heer Rijk 't woord.
Deze vertoont een exemplaar van de vlindersoort
Acronicta megacephala F., waarbij zich aan den
wortel van den linkerspriet een lichtbruin „kogeltje”
bevindt, 1½ mm doorsnede, dat den spriet omhult.
Vermoedelijk een zwam. Verder laat hij een pop

zien van het groote koolwitje *Pieris brassicae* L., waaruit 't tonnetje van een vlieg halverwege uit de ligplaats voor de sprietten te voorschijn komt, terwijl binnen in de pop nog een tonnetje zichtbaar is. Uit 't eerste kwam een gevleugelde, uit 't tweede een ongeveugelde vlieg.

Naar aanleiding hiervan vestigt de heer **Barendrecht** de aandacht op een mededeeling van Dr. H. J. de Fluiter, in *Entomologische Berichten*, November 1932, over „het uitkomen van de imago van *Diplostichus fenthredium* B. B. uit den cocoon van *Diprion pini* L.

De Voorzitter zond ettelijke weken geleden een aantal hymenoptera, in 't afgelopen seizoen door hem en de heeren Rijk, Maessen en Gielkens gevangen in Z. Limb., ter determinatie op aan den heer Koornneef. Na een heel vluchtig nazien dezer zending kwam de heer Koornneef al tot de ontdekking, dat er zich verschillende voor de Nederl. fauna nieuwe vondsten tusschen bevonden, o.a. 'n hommelmot, een bij, twee bladwespen, twee sluipwespen. De heer Koornneef zal wel de dieren nader omschrijven, derhalve zullen wij op zijn publicatie hier niet vooruitloopen. Intusschen is het een bewijs, dat ons Limburg schier onuitputtelijk is aan nieuwigheden op entomologisch gebied. Een ander bewijs.

Aan den heer Fischer, den Haag, die zich speciaal bezighoudt met de studie van Trichoptera (kokerjuffers of schietmotten) overhandigde de Voorzitter onlangs een zestal dezer insecten, afkomstig uit Z. Limb. Hiertusschen vond de heer Fischer een exemplaar, 't welk tot nu toe nog maar drie of vier maal in geheel Europa werd aangetroffen. De heer Fischer heeft toegezegd voor ons Museum een collectie Trichoptera samen te stellen. De Voorzitter wekt daarom de leden op in de toekomst eens goed op deze dieren te willen letten, er is zeker nog heel wat merkwaardigs in ons gewest te vinden.

De heer **Jongen** deelt 't volgende mede.

Spr. demonstreert een tweetal takjes, waarvan een van *Acer campestre*, en wel van de variëteit *tuberosa*, 't andere, ter vergelijking er bijgevoegd, van den Olm. Beide houtsoorten vertoonen namelijk een vrij sterke kurkvorming op de schors. Ze zijn dan ook voor het vervaardigen van zaken in „natuurhout”, b.v. van kerstkribben, door de landsmensen zeer geschikt. *Tuberosa* is echter taaiër en laat zich beter bewerken; wellicht is zij ook mooier.

Acer campestre (Veldeschdoorn) is een van de drie Eschdoorn-soorten (Ahorn), die men in Zuid-Limburg ook wel „Lepelhout” noemt. Het is niet onmogelijk, dat men er vroeger (pot-)lepels van sneed. In het land van Vaals spreekt men nog van „Pottlöffelholz”, waarmede dan *tuberosa* wordt bedoeld. De andere Lepelhoutsoorten zijn *Acer pseudoplatanus* en *A. plantanoides*. *A. campestre* werd voorheen aangeplant als heg en als hakhout; thans niet meer, althans in Limburg. *A. pseudoplatanus* wordt nog als hakhout geplant en *A. plantanoides* ook als sierhout.

Tevens toonde hij een val-soort, waarmede in 't afgelopen jaar in zijn (kleinen) tuin 21 mol-

muizen (*Arvicola terrestris* L.) werden veroverd. 't Is dezelfde soort, waarmede reeds sedert lang de mollen worden gevangen. Volgens de bevindingen van zijn tuinier moet de val eerst geplaatst worden, wanneer 't dier kort geleden aan 't werk is geweest. Niet langer dan een half uur mag dan gewacht worden met de zaak te inspecteren. Blijft 't slachtoffer er te lang in hangen, dan laten zich de andere ratten niet verschalken. Met dezen val is het, dat hij er bij een gelegenheid in minder dan een uur twee te pakken kreeg, bij een andere (elders) in minder dan een halven dag, vier stuks.

De heer **Sonneville** vertelt, dat hij ingaande op de aanbieding van 'n vogelhandelaar, die levende robijntjes te koop bood, kneuen thuis kreeg. Dit doet den Voorzitter opmerken, dat er in een van de eerste Jaargangen der *Levende Natuur* de geschiedenis wordt verteld van een kruisbek, die als hij harde zaden en pitten kraakt, den inhoud daarvan broederlijk deelt met een robijntje. Ook dit robijntje zal wel een kneu zijn geweest. (Ditzelfde toedeelen van voedsel door 'n kruisbek aan medekooivogels vindt op 't oogenblik plaats in Maastricht en vertelden we in een der laatste afleveringen van ons Maandblad).

Sinds een tiental dagen houden zich in de buurt van 't Natuurh. Museum te Maastricht geregeld 'n paar slechtvalken op (*Falco peregrinus peregrinus* Tunst.). De vogels zitten vaak op 'n radio-antenne hier in de buurt en zijn heelemaal niet schuw.

Den heer **Sonneville**, die in den afgelopen herfst verscheidene slechtvalken ter praeparatie kreeg toegezonden, is 't opgevallen, dat de exemplaren in de buurt van Bunde bemachtigd, meer witachtig en die van den kant van Gulpen meer donker gekleurd waren.

De heer **Beckers** demonstreert een schelp (*Ostrea hyppodidum*) oorspronkelijk uit 't krijt afkomstig, maar nu in 't diluvium der kanaalingravingen bij Elsloo gevonden. Zij vertoont de merkwaardigheid, dat ze klaarblijkelijk heeft vastgezet op een zeeëgel. Aan den kant, waar ze mee op deze echinide gezeten heeft, is ze afgeplat en deze platte zijde vertoont de indrukken van 't zeeëgelpantser. Ook vertoont de schelp kiezelringen.

De heer **Stevens** zag op 't Julianakanaal te Borg-haren een Aalscholver, *Phalacrocorax carbo sub-cormoranus*, een in Zuid-Limburg uiterst zeldzame verschijning.

De heer **Kurris** doet een mededeeling over 't samenvloeien van 't water uit de Geleen met dat van de Keutelbeek bij Sittard. Dit wordt genoemd naar een vijver in 't park aldaar. Nu is 't bekend, dat in 't water der Geleenbeek veel phenolen voorkomen. In den vijver bevinden zich echter goudvisschen, die absoluut geen hinder ervan onder vinden.

De heer **van Rummelen** vraagt, of 't wel vaststaat, dat er in 't beekwater zooveel phenolen voorkomen. Deze bewering is reeds herhaaldelijk tegengesproken, laatstelijk nog door Dr. Pieters, in een nummer van de *Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer te Heerlen*, 1932.

De heer **Nijst** verzoekt 'n kleine rectificatie in

zake 't verslag van de laatste maandel. vergadering. Daarin staat, dat er 4 maanden verlopen waren tusschen 't verschijnen der mieren uit de eieren in zijn kunstnest. Dit moet zijn twee maanden.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de Voorzitter de vergadering.

ÜBER PSEUDOTERMITOXENIA SHIRAKI (ÜBERSETZUNG DES GATTUNGS- UND ARTSCHLÜSSELS) UND GYMNOPTERA VITRIPENNIS MG.

von H. Schmitz S. J.

I.

In den Transactions of the Natural History Society of Formosa Vol XV Nos 79 and 80. August 1925 p. 208—210 hat Dr. Tokuichi Shiraki in einer vorläufigen Mitteilung zwei neue Termitoxeniiden von Formosa beschrieben. Die Arbeit bringt keine Abbildungen und ist ganz in Japanischer Sprache und Schrift abgefasst; sie ist in Europa zudem schwer erhältlich. Wer sich, wie Dr. Franssen und ich, mit dem Studium ostasiatischer Termitoxeniiden befasst, darf sie natürlich nicht unbeachtet lassen, und so ist es uns dann nach manchen vergeblichen Bemühungen gelungen, sie endlich durch Herrn B. Takahashi, Formosa, dem dafür auch an dieser Stelle gedankt sei, zu erlangen. Im Interesse der systematischen Dipterologie sei hier das Wichtigste aus der kurzen Abhandlung mitgeteilt.

Nach einer summarischen Schilderung der Familie Termitoxeniidae p. 209, die nichts Neues enthält und sich fast ganz an Wasmann anlehnt, folgen p. 210 ein Gattungsschlüssel und zwei kurze Artbeschreibungen, die in wörtlicher Übersetzung folgendermassen lauten:

Gattungsschlüssel.

- A. Kiefertaster dünn, mit langer Endborste.
 - a. Arista einfach, mit kurzen und dünnen Haaren besetzt.
 - b. Mundteile lang, die Spitze weit hervortretend. *Termitoxenia* Wasm.
 - bb. Mundteile kurz, die Spitze nicht weit hervortretend. *Odontoxenia* Schmitz.
 - aa. Arista ährenförmig, mit langen und dünnen Haaren besetzt.
 - b. Hinterleibsseiten mit langen bandförmigen Anhängen. *Termitosphaera* Wasm.
 - bb. Hinterleibsseiten ohne bandförmige Anhänge. *Termitomyia* Wasm.
- B. Kiefertaster dick, ohne verlängerte Endborste. Behaarung einfach. Mundteile kurz, nicht stark nach vorne hervortretend. *Pseudotermitoxenia* n.g.

In Formosa vorkommende Arten.

1. Von der Gattung *Termitoxenia* gibt es eine Art, mit langer, säbelartiger, weit vorgestreckter Unterlippe und verlängertem Hinterkopf. Flügel

stabförmig. Am Hinterleib verschiedene Sättel oder wulstartige Bildungen.

Termitoxenia formosana n. sp.

im Nest von *Odontotermes formosanus*.

2. Von der Gattung *Pseudotermitoxenia* gibt es eine Art mit kurzer Unterlippe, die nicht säbelartig ist und nicht weit nach vorne vorragt, welche keinen besonders verlängerten Hinterkopf besitzt. Flügel stabartig. Hinterleib mit sattel- oder wulstartigem Anhang. Maxillartaster lang und dick, am Ende sehr dick, ohne Endborste.

Pseudotermitoxenia nitobei n. sp.

im Nest von *Odontotermes formosanus*.

* * *

Aus dieser Schlüsselbeschreibung geht nicht hervor, wodurch sich die neue *Termitoxenia*-Art von andern Arten dieser Gattung unterscheidet. Dagegen wird man die neue Gattung *Pseudotermitoxenia* leichter wiedererkennen können, da sie offenbar durch ihre Tasterbildung von allen bisher beschriebenen Termitoxeniiden abweicht. Es ist zu wünschen dass der viel zu kurz geratenen vorläufigen Mitteilung die ausführliche Beschreibung recht bald folge.

II.

Als ich Anfang 1925 die Meigensche Type von *Phora vitripennis* = *Gymnoptera vitripennis* untersuchte, war mir noch nicht bekannt, dass es in Europa zwei Arten von *Gymnoptera* gebe, die beide als Larve in Wespennestern leben. Erst einige Jahre später lernte ich beide Arten unterscheiden, wobei für die Weibchen hauptsächlich die Länge und das Abschnittsverhältnis der Randader in Betracht kommt. Zur Entscheidung der Frage, welche von beiden Arten nun die echte *vitripennis* Meigen sei, benutzte ich eine 1925 gelegentlich der Typenuntersuchung gemachte Notiz „Randader lang“ und erklärte demzufolge die Art mit der längeren Randader für die Meigensche *vitripennis*. Bei einem Besuch des Musée National d'histoire naturelle in Paris im verflossenen Juli (1932) habe ich mich durch erneute Typenuntersuchung überzeugen müssen, dass dies ein Irrtum gewesen ist. Ich stelle also hiermit fest, dass meine Beschreibung von *Gymnoptera genitalis* n. sp. (Naturh. Maandbl. Jg. 16 p. 76) tatsächlich eine Beschreibung der Meigenschen Art *vitripennis* ist. Die andere Art, die ich für *vitripennis* Mg hielt, ist die neue Art, und es ist für sie daher ein neuer Name notwendig. Ich schlage *longicostalis* n. n. dafür vor. Man lese also in meinem Buche „Revision der Phoriden“ S. 125 überall statt *genitalis*: *vitripennis* und statt *vitripennis*; *longicostalis*; ebenso in der Verbreitungstabelle *ibid.* S. 184. Eine Beschreibung von *G. longicostalis* ist nicht nötig, da sie in der Beschreibung von *vitripennis*, die ich unter dem Synonym *genitalis* l. c. gab, schon enthalten ist. Die Flügelabbildung von *vitripennis* bei Becker 1906 „Die Phoriden“ ist richtig, während Lundbeck in den Diptera Danica vol. VI p. 178 unter dem Namen *vitripennis* tatsächlich den *longicostalis*-Flügel abbildet.

PTERIDIUM AQUILINUM KUHN.

door A. de Wever.

Verspreiding. De Adelaarvaren is 'n ware kosmopoliet, omdat hij in alle werelddeelen groeit. Hij ontbreekt alleen in de poolstreken en in woestijnen en steppen. Wel komt hij nog voor in de dorre kusten der Middellandsche Zee.

In Nederland (Ir. van Soest) komt ze in 't Drentsch-, Geldersch-, Kempensch-, Vlaamsch-, subcentreuropisch krijt- en löss-distrikt veel voor. Ook langs den binnenduinrand van 't duindistrikt Leiden—Haarlem. Vermoedelijk ook in Kennemerland en volgens Bijhouwer (Geo-botan. studie der Bergerduinen 1918) ook in 't Zuid-Bergensch.

Niet in 't Waddendistrikt, althans zeker niet op Texel.

In Midden-Limburg (R. Geurts, Echt) is het 'n typische hoogterrasplant. Ze komt algemeen voor in de bosschen langs de Duitsche grens van Schalbruch tot Posterholt; bijzonder veel langs de afgesleten steilranden; hier groeit ze van de 50 meter hoogtelijn naar beneden tot bijna in 't natte Heiselaersbroek.

Waar eerst de grond voor aanplanting van dennen eenige steken diep wordt omgespit, komt ze op hectarengroote uitgestrektheid niet voor. Mogelijk is ze daar door de dennen verdrongen en vindt men ze dan nog alleen langs wegen en boschranden.

Op 't middenteras met oogenschijnlijk dezelfde bodemverhoudingen ontbreekt ze; hier liggen toch ook droge zandheuvelds, z.g. landkruinen (o.a. achter Peij, Hingen en St. Joost).

De eenige groeiplaats buiten 't hoogterras is „de Doort”, zanderig alluvium met in 't lager gedeelte planten van loofbosch op leem. Op 't hooger gedeelte soorten van zandigen grond. De heele omgeving is 'n oude Maasarm of rivierbed, waar bij overstroming alles blank staat. Adelaarvaren groeit hier uitstekend.

In N. Limb. (Joh. Jansen, Malden).

In 't uiterste Noorden bij den Plasmolen en Mook, op 't hoogterras van de Maas, komt veel Pteridium voor, ook op 't hoogterras van 't aangrenzend Gelderlandsch gebied. Daartegen opvallend weinig naar den Brabantschen kant der Maas. Verder Zuidwaarts, waar in oude tijden 't hoogterras door Maas en de eertijds grooter Niers afgebroken is, vindt men haar op 't middenteras meer verspreid.

Pteridium groeit hier het liefst in eikenhakhout.

In Z. Limburg komt zij veel voor in het krijtdistrikt; in zand- en grintgronden en in kleefaarde, die 't krijt bedekken.

Hier groeit ze zoowel in 't bosch als op open plaatsen in grasvelden en grasheiden; 't meest op de hooge hellingen, ook wel tot aan haar voet, maar niet in 't beekalluvium.

In de grasheiden, zoowel in de droger Festuca-Agrostis-Aera- als in de vochtige Molinia-Triodia-Nardusheiden; niet in de echte Calluneta.

Te Vaals in de bosschen en grasheiden bij den Vierlandhoek, Pruisbosch, Wolfshaag,

Schimper-, Kerper-, Malens-, Holzeter-, Vijlenerbosch.

Eis-Wittem: Bovenste- en Onderste bosch, Bissen- en Schwijbergerbosch, Mecheler-, Elzeterbosch; Eiserbergbosschen (alleen veel in 't gemeentebosch), Banerheide, Eperheide.

Ook op 't subcarboon tusschen Vernelsberg en Cottesen, zoowel op den top als aan den voet der helling, maar niet verder in 't moerasveen overgaand.

Slenaken: Breehaag (weinig), Groote bosch, Heijenraad; in sommige boschjes ten westen van 't Gulpdal.

Noorbeek: Brardebosch (weinig).

Gulpen: Landsraad, Bergheim, Crapoel, Wiegelderbosch, Ose- en Bremebosch, en in sommige gedeelten der boschjes westelijk in 't Gulpdal.

Nijswilre: Colmonderbosch.

Simpelveld: Gemeentebosch (thans bijna uitgeroeid).

Wijlre: Berghoeven, Degensbosch.

Schin op Geul: Gerendal, Soestberg.

Ubagsberg: Colmontbosch; op een paar plekken op de Vrouwehei; vroeger ook tot in een paar weiden en akkers.

Oud-Valkenburg: Biebosch, St. Jansbosch, Körverbosch.

Houthem: Houthemerberg.

Berg en Terblijt: Viltergrub (Vinkumerdel, Geulemerberg (links), Vossedel, Brakkebosch; aan de boschranden in akkers overgaand.

Meerssen: Meerssenerberg.

St. Geertruide: Moerslag, Eijdsenerbosch. Rijkholt: Bosch.

Gronsveld: Savelsbosch, Ekkelrade, Trichterberg.

Pietersberg: Bory de St. Vincent (1821) gaf haar hier alleen op „parmi les bruyères autour des anciens ouvrages marqués A dans la carte”; hiermede was de omgeving van 't fort bedoeld. Tegenwoordig vindt men haar op den Pietersberg alleen nog in 't boschje boven „de Kluis” (tusschen Slavante en Zonneberg).

In dit distrikt ontbreekt ze bij Bemelen, Valkenburg; te Ubagsberg in het Chanternelboschje; te Eis bij Goedenraad; te Lemiers, te Schin op Geul op den Schaesberg; te Voerendaal bij Daelhoeve, Guliker en Welterberg.

In 't lössoiddistrikt komt ze ook veel voor in bosschen op zand en grint en in zoowel droger als vochtiger grasheiden; ook in zeer zandig lössoid; ook op sterk belichte plaatsen.

Houthem: Ravels-, Klooster-, Kluisbosch.

Meerssen: Amsteroot.

Ulestraten: In 't hooge gedeelte der bosschen bij Vliet, Waterval, Wingersberg.

Hulsberg: Heeker- en Stoepertbosch, bij Heihof over ± 2 ha in de weide, zoowel op de helling als in 't dal van 't Kattebeekje; in 't Vosses.

Schinnen: Sweikhuizerbosschen.

Spaubeek: Spaubeekerbosch.

Hoensbroek: Vaesrader-, Terschurenbosch.

Wijnandsrade: Knevelsbosch.

Heerlen: Terworm-, Aambosch, Caumermolen, Schiffelerhof, Imstenraderbosch (ten N. van de storig: Hooghees).

Kerkrade: bosschen tusschen Hopel, Strijthagen en Terwinselen (alleen in sommige gedeelten); boschhelling langs de Anselerbeek, vanaf Eijgelshoven tot Teutelbroek; op Kafeeberg ook in een akker, in 't Teutelbroek ook tot in 't beekalluvium; in 't Beereboschje; Ehrenstein.

Beek: Boschhelling bij 't kasteel te Geverik.
Sittard: Watersleij.

In 't fluviaaldistrict in bosschen op zand en kiezel en zandig lösooid; in droger en vochtiger grasheiden.

Bunde: Kalverberg, Kruisberg, Overbunde, Kasen, boschhellingen langs 't spoor naar Geulle.

Geulle: Moorveld, Sniijdersberg, Husseberg, Hooge bosch (deels gem. Elsloo).

Elsloo: Alleen op één heel klein plekje in 't bosch te Terhagen, dicht bij 't kasteel.

Stein: Hetzental, ook eenige exempl. in 't natte gedeelte; Grootte bosch.

Urmond: Hetzental; bosschen achter 't kasteel Welsenheuvel (gem. Sittard).

Limbricht: Limbr. bosch (Max Jansen).

In 't subcentreurop. district groeit ze in groote hoeveelheid in loof- en naaldbosschen in diluviale gronden; ook in droge en vochtige grasheiden; niet in 't callunetum noch in 't ericetum, ook niet in sphagnum- en moerasveen.

Schinveld: Op de meeste plaatsen tusschen Heringhof, Neutrale weg, de Ruijscher, Vosbosch, de Keisch, Lammedam, Bergerhei.

Brunssum: Bouberg, westelijk van den weg naar Waubach, ontbreekt echter in 't Lemmenderboschje, Boschjesberg, Kruisberg, Haansberg, Langenberg en verder tot aan Schrieversheide.

Heerlerheide: Te Schrieversheide alleen in 't Kotkoeleboschje.

Nieuwenhagen: begint ze op te treden in 't Langebosch en komt in enorme hoeveelheid voor in de bosschen bij 't landgoed Heihoef, waar ze noordwestwaarts gaat tot in 't houtgewas boven 't Sterrebachdal, en hier ook een veldweg tusschen akkers breed omzoomt, maar nergens in 't bouwland overgaat.

Ze ontbreekt om den Brandeberg.

Waubach: veel in 't heele noordoostelijk deel van 't Abdissebosch, slechts op één plaats in 't zuidwestelijk deel.

Schaesberg: bosschen bij de hoeve Kakert, in de Streep, Palenberg; ook in volle zon op de helling van den spoorweg naar Eijgelshoven.

Rimburg: bosch bij de Lindegracht.

Verspreidingsinvloeden.

A. Klimaat. Voor vorst is deze varen alleen iets gevoelig bij 't uitloopen in Mei. Men kan hierbij dezelfde vorstvormen vinden als bij andere varens; deze hangen af van 't stadium der ontwikkeling, waarin de bladen door vorst getroffen worden.

't Loof der geheel volwassen plant bevriest eerst

in den winter, daarna blijft 't verdroogd bestaan tot 't volgend voorjaar, als de nieuwe stengels voor den dag komen, of zelfs nog daarna. Bij sterken sneeuwdruk kan 't als een lossamengeperste massa den bodem bedekken.

Zij kan zoowel schaduw als licht verdragen. Tegen overmatig zonlicht en hitte is zij in 't bosch voldoende beschut. Tusschen struikgewas, dat onder hooge boomen groeit, 't zij naald- of loofboomen, kan de schaduw te diep worden, omdat deze zoowel van boven als terzijde valt; hier gaat de varen tenslotte te gronde, evenals 't struikgewas, als dit niet tijdig gekapt wordt.

De vochttoestand der lucht heeft in zoverre invloed, als hij samenhangt met de vorige factoren.

Wind is nadeelig voor bijna alle varens, maar voor Adelaarvaren toch maar weinig, wegens de dikke bladtextuur en den stevigen stengel. Al kunnen zich hierbij wel geen vlagvormen ontwikkelen, zooals bij boomen en heesters, toch is op de hooge, droge heuveltoppen, waar zij zonder beschuttend houtgewas groeit, aan de meer éézijdige richting en 't wanordelijk door elkaar liggen de windvloed wel te bespeuren. De meer gedrongen groei zal hier wel deels ook van temperatuur en belichting afhangen.

De sporen worden zeker door wind verspreid.

B. Bodem. Adelaarvaren verkiest 'n zeer kalkarmen grond. In 't krijtdistrict komt zij alleen voor in zand en grint of kleefarde, die op 't krijt gelegen is, al is 't soms wel tot aan den voet of de randen, niet met haar wortelstok in 't krijt zelf. In 'n scheur of inzinking is dit maar schijn, want deze zijn dan altijd opgevuld met bovengenoemde kalkarme gronden. Waar 't krijt te weinig bedekt is, ontbreekt zij, zoowel in de bosschen, zooals b.v. te Bemelen, Lemiers, Put- en Daelberg (Voerendaal), Oud-Valkenburg, op den Schaesberg en aangrenzende bosschen, bij den uitzichttoren, Geböschke e.a., zelfs op 't plekje in 't Ravelsbosch, waar de noordgrens van 't krijt nog even aan de oppervlakte komt, als in de Brachypodium- en Kocleriaweide (onze facies van 't verobrometum).

Zij ontbreekt ook in de beboschte hellingen, waar sterk kalkhoudend lösooid (vaak met löss-kindll) voor den dag komt, zooals b.v. te Terhagen, Catsop (Elsloo); in de Slakdel (Schinnen), Vrouwbosch (Spaubeek).

Waar voortdurend kalk tot bij de diepe wortelstokken wordt toegevoegd, gaat de varen, zij 't dan ook langzaam, te gronde.

Hoeveel kalk zij precies evenwel nog verdragen kan, is nog niet onderzocht.

Zij houdt ook 't meest van 'n lossen bodem. Waar b.v. 't grint zeer en vast op elkaar zit, komt ze maar zelden voor, maar op stuifzand, dat al te beweeglijk is, schijnt ze toch geen vasten voet te krijgen.

In leem alleen in zandig lösooid en in kleefarde, die sterk verweerd en met zand, grint of vuursteen vermengd is.

In kleisoorten kan ze ook niet goed doordringen, daardoor ontbreekt ze in de bosschen te Schin-

veld, Brunssum, Waubach en Nieuwenhagen, op die plekken, waar 'n dikke laag pliocene klei dicht aan de oppervlakte komt; te Bunde, Geulle en Elsloo en op den Goudsberg, Losbroek, enz., waar andere kleisoorten denzelfden rol spelen.

In gronden, waar water staan blijft, treft men haar niet aan, noch in sphagnum- en moerasveen, noch in heideveen. Waar men haar hierin toch wel eens ziet, is 't meestal zóó, dat door verwaarloozing of opstuwung de afwatering onvoldoende werd, en 't vocht de eerst droger standplaats van Adelaarvaren bereikte (o.a. te Eijgelshoven aan den voet van den Kaféberg, Heerlen bij de Causermolen).

Waar in de Callunaheide 'n harde oerbank gevormd wordt, komt ze ook niet voor, evenmin als Bezembrem; in grasheiden, waar deze laag niet voorkomt, kan wel Adelaarvaren groeien.

Van Rummelen schrijft 't ontbreken in 't callunetum toe aan de vroeger hier aanwezige sterkere bebossing.

Wat de temperatuur in den bodem betreft, heeft men in 1929, toen de grond tot meer dan $\frac{1}{2}$ meter diep bevroren was, kunnen waarnemen, dat de diepste wortelstokken niet geleden hadden, wel de hooger zittende. In 't bosch, waar de bodemtemperatuur niet zoo sterk daalde, minder dan op de kale heuveltoppen, al blijft hier 't dorre loof ook den heelen winter liggen.

C. Relieffactoren komen voor ons gebied nauwelijks in aanmerking. In andere landen op 't hooggebergte overschrijdt zij niet de boomgrens.

D. Invloed van levende wezens. Het leven der microorganismen in den bodem en de invloed der lager planten bij 't kiemen der sporen is nog niet voldoende onderzocht.

Op de ondervlakte der bladen vindt men soms 'n zwam, die kleine zwarte hoopjes tusschen de nervenvertakkingen vormt (*Phyllachora Pteridis* Fkl.).

Aan den bladtop zijn soms de bovenste 5—6 segmentenparen bolvormig samengetrokken, terwijl sommige vergroot, andere aangevretten schijnen. Dit wordt veroorzaakt door de larve van 'n bladvlieg, waarschijnlijk *Anthomyia signata* Brke. (C. Houard in: *Le Prince Bonaparte: Notes ptericholog. fasc. XI 1920*). Als de larve sterft voordat haar spinsel afgewerkt is, kan 't blad zijn groei hervatten. De bovenste segmenten blijven echter korter en breeder.

Bij Adelaarvaren komt hier deze vlieg minder voor dan bij Mannetjes-, Vrouwjes-, Stekel- en Naaldvaren.

In den stengel kan aan de basis der bladschijf een spoelvormige verdikking optreden. Naar den vorm dezer gal vermoedt men, dat 'n galwesp de oorzaak hiervan is. 'k Heb 't hier nog niet gezien, evenmin als andere insekten of beschadiging door hoogere diersoorten.

Warkruid is er ook nog niet op waargenomen, wel op Mannetjes- en Boomvaren.

Daar deze varen op alle kultuurgronden schade veroorzaakt, is de mensch genoodzaakt haar te bestrijden.

In naaldbossen onder oudere boomen kan zij niet veel kwaad meer doen, hier laat men haar dan ook gewoonlijk met rust. Worden deze boomen gekapt, dan steekt zij weer dadelijk 't hoofd op, zoodat bij nieuwaanplanting van naaldhout zij eerst moet uitgerooid worden; jonge coniferen moeten reeds 't eerste jaar twee of drie maal bevrijd worden; de volgende jaren moet de varen ook steeds worden uitgehakt, totdat de dennen aan elkaar sluiten en boven de varen kunnen uitsteken; daarna kunnen ze zich, trots 't gezelschap van de varen, zelf behelpen. Zoo is misschien ook te verklaren, waarom zij soms in naaldbossen over groote uitgestrektheden voorkomt en in andere vlak ernaast op dezelfde grondsoort ontbreekt, omdat vóór en na de aanplanting op de eene plaats de varen zorgvuldiger werd uitgerooid dan op de andere.

(Wordt vervolgd).

NIEUWE UITGAVEN.

Vetplanten door A. J. van Laren. Uitgave Verkade's fabrieken N. V. Zaandam.

Zooals steeds bracht 't najaar weer een nieuw Verkade's album. In aansluiting met het vorig album „Cactussen”, brengt ons de Zaanse N. V. dit keer „Vetplanten”. Het album is, zooals wij dit van Verkade gewend zijn, schitterend. Tekst, platen en plaatjes, druk- en bindwerk 't is alles even subliem. Dat in deze tijden een dergelijke reclame uitgave blijft verschijnen, verheugt ons ten zeerste. Mogen de vele cactus- en succulenteliefhebbers van dit album veel genoegen beleven.

Roofdieren in Artis door Dr. A. L. J. Sunier. Uitgave R. J. Kahrel's Theehandel, Groningen.

Een nieuwe verschijning op de reclamemarkt, die wij gaarne een „Welkom” toeroepen. De Directeur van „Artis”, Dr. Sunier schreef de begeleidende tekst en 't is niet anders te verwachten van iemand, die dagelijks omgang heeft met roofdieren, dat deze slechts een tekst kan schrijven, die uitermate boeiend is. Liefde voor deze prachtige groep van zoogdieren spreekt op elke bladzijde.

Prachtig is de wijze, waarop dit album geïllustreerd is. Echte glanzende foto-afdrukken in formaat 6×9 , 8×11 en 11×16 , versieren de tekst.

't Is een genot deze prachtige foto's van volwassen en jonge roofdieren te zien en heerlijke herinneringen aan Artis komen in ons op.

Als Kahrel's Theehandel kon besluiten gevulde albums tegen kostprijs beschikbaar te stellen voor onze onderwijsinrichtingen, zou dat zeer toe te juichen zijn. De leerlingen zullen genieten van tekst en foto's. Voor epidiascopisch gebruik zijn de foto's zeer geschikt.

Met verlangen zien wij volgende uitgaven te gemoet.

W.

ABONNEERT U OP:

„DE NEDERMAAS”

LIMBURGSCH GEÏLLUSTREERD MAANDBLAD,

MET TAL VAN MOOIE FOTO'S

Vraagt proefexemplaar:

bij de uitgeefster Drukk. v.h. Cl. Goffin, Nieuwstraat 9.

Prijs per aflevering **fl. 0.40** — per 12 afleveringen franco per post
fl. 4.-- bij vooruitbetaling, (voor Buitenland verhoogd met porto).

Hierlangs afknippen.

BESTELKAART VOOR BOEKWERKEN

Aan Drukkerij v.h. CL. GOFFIN

Nieuwstraat 9,

MAASTRICHT.

Ter Drukkerij voorh. Cl. Goffin, Nieuwstraat 9,
is verkrijgbaar:

De Nederlandsche Mieren en haar Gasten

door

P. H. SCHMITZ S. J.

(146 bladzijden, met 56 figuren).

Ingenaaid fl. 1.90, gebonden fl. 2.40 per exemplaar.

Dit mooie boek is, om wille van inhoud en **stijl**, zeer geschikt als **leesboek**
op Hoogere Burgerscholen, Gymnasia en Kweekscholen.

Ondergeteekende wenscht te ontvangen:

.....ex. Avifauna der Nederlandsche Provincie Limburg

* Ingenaaid à Fl. 6.— per stuk }
* Gebonden á Fl. 7.50 per stuk } plus 50 ct. porto

.....ex. Aanvullingen à Fl. 0.80 p. stuk, plus 15 ct. porto.

Adres:

Naam: /

.....
.....
* Doorhalen wat niet verlangd wordt.